naše příroda 12. KONFERENCE

TÉMA: Příroda našich hor

10. listopadu 2026 / Olomouc

ABSTRAKTA

12. konference Naše příroda

PŘÍRODA NAŠICH HOR

10. listopadu 2026 / Central Park Flora

Program

9.00–9.10	**ZAHÁJENÍ KONFERENCE**
9.10–9.40	**Záchrana a obnova přírodě bližších lesů poškozených imisní zátěží a nevhodným lesním hospodařením v CHKO Jizerské hory** RNDr. František Pelc Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
9.40–10.10	**Krkonoše pod lupou: proměny horské krajiny v době globálních změn** RNDr. Michaela Vítková, Ph.D.; Mgr. Jan Čuda, Ph.D.; Mgr. Klára Pyšková Botanický ústav AV ČR
10.10–10.40	**Reakce lesních ekosystémů Šumavy na rozsáhlé disturbance** Mgr. Pavel Hubený Správa Národního parku Šumava
10.40–11.00	**PŘESTÁVKA**
11.00–11.30	**Dlouhodobé změny alpínských biotopů v Hrubém Jeseníku a Králickém Sněžníku** RNDr. Miroslav Zeidler, Ph.D. Přírodovědecká fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
11.30–12.00	**Péče o alpínské bezlesí Jeseníků – zahradničení v arktoalpínské tundře nebo návrat k hospodaření na zaniklých pastvinách?** Mgr. Jindřich Chlapek AOPK ČR, RP Olomoucko, Správa CHKO Jeseníky
12.00–12.30	**Ochrana všivce krkonošského v krkonošské tundře: výzvy a možnosti managementu** Mgr. Viera Horáková; Mgr. Stanislav Březina, Ph.D. Správa Krkonošského národního parku
12.30–12.50	**Lišejníky českých hor: proměny, ohrožení a ochrana** Mgr. Jiří Malíček, Ph.D. Botanický ústav AV ČR

12.50–13.50 PŘESTÁVKA NA OBĚD

13.50–14.20 **Jak na pestré louky a pastviny v Beskydech?**
Ing. Vojtěch Bajer
ČSOP Salamandr

14.20–14.50 **Péče o sekundární bezlesí v Krkonošském národním parku – zkušenosti z obnovy, dlouhodobého managementu a využití regionálního osiva**
Mgr. Andrea Svobodová[1], Ing. Marie Straková, Ph.D.[2]
[1]Správa Krkonošského národního parku); [2]Agrostis Trávníky, s.r.o.)

14.50–15.10 **Velké šelmy v EVL Beskydy – aktuální stav populací a jejich prostředí**
Ing. Václav Tomášek
Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Regionální pracoviště Moravskoslezské

15.10–15.30 **Co způsobuje úbytek ptactva alpinského pásma**
prof. Ing. Stanislav Bureš, CSc.
Výskumný ústav vysokohorskej biológie, Žilinská univerzita v Žiline

15.30–16.00 **Tetřívek obecný – perspektivy druhu v Krušných horách i v celé ČR**
Mgr. Ondřej Volf
Česká společnost ornitologická

16.00–16.20 PŘESTÁVKA

16.20–16.50 **Velký zelený bratr – jak počítáme lidi v Krkonoších a co z toho?**
Ing. Michal Skalka
Správa Krkonošského národního parku

16.50–17.20 **Jevy overturismu v CHKO Jeseníky a NPR Králický Sněžník. Měkké formy managementu návštěvnosti.**
Pavel Jurka, Mgr. Bára Švrlanská
Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Regionální pracoviště Olomoucko

17.20–17.40 **Hodnocení dopadů cestovního ruchu ve velkoplošných chráněných územích – zkušenosti z projektů RekreENVI a Zodpovědně do přírody**
RNDr. Dušan Romportl, Ph.D.[1], Mgr. Martin Erlebach, Ph.D.[2]
[1]Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy; [2]Přírodovědecká fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

17.40–17.50 UKONČENÍ KONFERENCE

Programem provází a moderuje Mgr. Michal Bartoš, Ph.D.
(Sluňákov – centrum ekologických aktivit města Olomouce, o.p.s.)

Změna programu vyhrazena.

Kalendář

Naše příroda 2027

Ve stopách přírody

Náš tradiční nástěnný kalendář vás i letos zavede za krásami české a slovenské přírody.
Letošním průvodcem je jezevec lesní a uvnitř kalendáře vás čeká 12 pečlivě vybraných fotografií přírody od českých a slovenských fotografů.

LIMITOVANÁ EDICE 500 KS

www.nasepriroda.cz

naše příroda

Objevujte krásy přírody po celý rok

Formát: A3 na šířku (42 × 29,7 cm)

Cena: 339 Kč + poštovné a balné (Česká pošta a nově PPL), distribuce od konce listopadu 2026

Objednávky a distribuce:
SEND Předplatné, Dana Bendlová, tel.: 225 985 225, dana@send.cz, www.send.cz
Zájemci ze Slovenska si mohou objednávku domluvit přímo s naší redakcí na e-mailu dostalova@nasepriroda.cz.

Bližší informace o kalendáři i časopisu najdete na **www.nasepriroda.cz** nebo na **www.send.cz**.

Krkonoše pod lupou: proměny horské krajiny v době globálních změn

RNDr. Michaela Vítková, Ph.D., Mgr. Jan Čuda, Ph.D., Mgr. Klára Pyšková, Jiří Sádlo, Pavel Pipek, Martin Hejda, Martin Vojík, Vojtěch Vítek, Lucie Kupková, Jakub Lysák, Lucie Červená, Markéta Potůčková, Záboj Hrázský, Marie Černá, Lucie Eichlerová, Eliška Hlaváčová, Alex Šrollerů, Mojmír Polák, Petr Pyšek
Botanický ústav AV ČR

Krkonoše představují jedinečnou přírodní laboratoř pro studium současných změn horských ekosystémů i důsledků jejich environmentální historie. Po staletí se zde prolínají přírodní procesy s působením člověka. Jejich současný stav ovlivňuje dlouhodobá transformace od tradičně obhospodařované krajiny ke krajině intenzivně využívané pro rekreaci a cestovní ruch, přetrvávající dopady silné imisní zátěže i probíhající klimatická změna. Výsledkem souběhu těchto procesů je postupná proměna horské krajiny, která v některých rysech získává až suburbánní ráz.

Nepůvodní invazní druhy i expanzní a extralimitní původní druhy vnímáme jako citlivé indikátory probíhajících změn horské krajiny. Snadná dostupnost hřebenových partií, hustá síť silnic a turistických cest i vysoká návštěvnost Krkonoš vytvářejí vhodné podmínky pro šíření těchto druhů až do arkto-alpínské tundry. Zdrojem diaspor může být doprava, pohyb turistů, dovážený materiál i okrasné pěstování. Silnice a turistické cesty přitom fungují nejen jako významné koridory šíření nových druhů, ale zároveň ve svém okolí mění mikroklima, půdní podmínky a míru disturbance. Usnadňují tak uchycení rostlin i v nadmořských výškách mimo jejich přirozené výškové optimum. Tyto procesy v Krkonoších sledujeme také jako součást celosvětových monitorovacích sítí zaměřených na srovnání vlivu globálních změn ve vysokohorských a polárních oblastech.

Jedinečný pohled na dlouhodobé změny vegetace poskytují historická data sbíraná podél krkonošských cest a silnic již od 70. let minulého století. Jejich srovnání se současnými daty ukazuje, že se vegetace cestních lemů v tundře svým druhovým složením přibližuje vegetaci nižších poloh, což naznačuje postupnou biotickou homogenizaci lemů. Součástí těchto změn je i rostoucí význam některých původních i nepůvodních dominant. Zaměříme se na jejich vliv na diverzitu, druhové složení a stanovištní podmínky horských společenstev i na možnosti jejich managementu.

Proměny krkonošské krajiny se však netýkají pouze rostlin. Návrat vlka obecného po téměř dvou stoletích představuje další výraznou změnu. Ukážeme, jak se vlk do Krkonoš vrátil a kde se dnes vyskytuje. Přiblížíme způsoby jeho monitoringu i otázky soužití velké šelmy s člověkem.

Dnes propojujeme terénní výzkum s moderními technologiemi, jako jsou drony, mobilní kamerový systém nebo fotopasti. Tyto přístupy umožňují sledovat změny v horských ekosystémech na velkých územích a téměř v reálném čase. Rychlý sběr a zpracování velkého množství dat zároveň umožňují zachytit počínající změny a včas identifikovat například riziko šíření invazních druhů.

Cílem naší přednášky je demonstrovat, jak lze propojit dlouhodobý ekologický výzkum, moderní technologie a mezinárodní spolupráci tak, aby výsledky přispívaly k účinnější ochraně našich nejcennějších horských ekosystémů.

Reakce lesních ekosystémů Šumavy na rozsáhlé disturbance

Mgr. Pavel Hubený
Správa Národního parku Šumava

Příspěvek shrnuje dosavadní poznatky o velkoplošných disturbancích na území Národního parku Šumava za posledních 40 let, a to zejména vyhodnocuje disturbance větrné a gradace podkorního hmyzu (lýkožrouta smrkového). Na datových řadách ročně vytěženého polomového dříví, pokácených aktivních kůrovcových smrků a v terénu ponechaných kůrovcových souší autor dokládá trvalý disturbanční tlak na šumavské lesy, reprezentovaný průměrnými ročními ztrátami 90 tis. m^3 vytěženého smrku napadeného kůrovcem, 111 tis. m^3 ponechaných kůrovcových souší a 100 tis. m^3 vytěžených polomů. Autor dokládá několik distrubančních vln trvajících několik let a způsobených různými primárními příčinami. Dále se autor soustředí na obnovu lesa po disturbanci, a to zejména na schopnost přežití vzrostlých smrků a schopnost přirozené regenerace lesních porostů. Dokládá schopnost lesa okamžitě reagovat na disturbance a s nimi spojeného prosvětlení odrůstáním dostatečného množství přirozené obnovy (průměrně 9 252 jedinců/ha na území celého Národního parku Šumava a cca 5 500 jedinců/ha v územích ponechaných přírodním procesům) při zachování původní druhové skladby. Dále dokládá pozitivní strukturalizační efekt disturbance na prostorovou skladbu lesa, při které velkoplošné rozpady doplňují mozaikové rozpady a při kterých vždy v porostu přežívá menší či větší část předchozí stromové vegetace. Rovněž poukazuje na schopnost managementu v okrajové části národního parku snížit intenzitu disturbance vůči sousedním lesním porostům, ale i schopnost zabránit šíření gradace podkorního hmyzu ze sousedství dovnitř národního parku.

Dlouhodobé změny alpínských biotopů v Hrubém Jeseníku a Králickém Sněžníku

RNDr. Miroslav Zeidler, Ph.D., Marek Banaš
Přírodovědecká fakulta Univerzity Palackého v Olomouci,
Katedra ekologie a životního prostředí

Hrubý Jeseník a Králický Sněžník jako součást pohoří Vysokých Sudet patří mezi nejvyšší středoevropská pohoří hercynského typu. Bezlesé partie nad alpínskou hranicí lesa zde tvoří izo-

lované ostrovy arkto-alpínské tundry s vysokou bohatostí reliéfu i přírodního prostředí.

Vegetace nejvyšších poloh zde vznikla migrací druhů po skončení zalednění pod vlivem klimatu, topografie a půdního substrátu. Nejvyšší polohy Hrubého Jeseníku a Králického Sněžníku jsou ve střední Evropě zcela unikátní přirozenou absencí borovice kleče. To se odrazilo ve vysokém zastoupení endemických druhů a specifické podobě zdejší arkto-alpínské tundry, která se odlišuje od okolních vyšších pohoří.

Navzdory neprostupným lesům jsou první nepřímé doklady o přítomnosti člověka od doby bronzové a římské, výrazněji až od 13.–14. stol. Systematické využívání hřebenů začíná na přelomu 17. a 18. stol. – pastva a travaření s místním vypalováním. Nejpozději od počátku 18. stol. je bezlesí využíváno kontinuálně téměř po 200 let. Lidský management vedl k rozšíření plochy bezlesí, ale také k redukci hustých lesních porostů následované umělými výsadbami dřevin, zejména nepůvodního smrku.

Druhá polovina 20. stol. je přelomová, došlo k náhlému opuštění pastvy a seče po 2. světové válce, které utvářely charakter horských luk po několik staletí. Přistupují nepřímé vlivy člověka – spady dusíku (s vrcholem v 80. letech), acidifikace, rekreační infrastruktura, klimatická změna a v posledních dekádách silný pastevní tlak přemnožené zvěře. Výsledkem je homogenizace a druhové ochuzování (sub)alpínské vegetace s převahou travin a keříčků. Ochrana cenných (sub)alpínských společenstev se dnes neobejde bez aktivního managementu a monitoringu.

Péče o alpínské bezlesí Jeseníků – zahradničení v arktoalpínské tundře nebo návrat k hospodaření na zaniklých pastvinách?

Mgr. Jindřich Chlapek, Radek Štencl
AOPK ČR, Regionální pracoviště Olomoucko, Správa CHKO Jeseníky

Biotopy hřebenových partií Jeseníků, považované donedávna za primární bezlesí, prošly za posledních přibližně 80 let významnou proměnou. V souvislosti s ukončením stovky let trvajícího hospodářského využívání, postupující změnou klimatu, rozrůstáním vysazené borovice kleče a depozicemi dusíku dochází k dramatické změně struktury a druhové rozmanitosti vegetace a hmyzích společenstev nejvyšších poloh Moravy a Slezska. Z pohledu ochrany přírody nezbývá, než si ujasnit priority a začít postupně od experimentů přes cílenou ochranářskou péči až po případný návrat udržitelného hospodaření hledat způsoby, jak úbytek druhů řešit. Příspěvek představuje možnosti, potíže, dílčí výsledky i vyhlídky obnovy druhově bohatých subalpínských trávníků v Hrubém Jeseníku a na Králickém Sněžníku.

Ochrana všivce krkonošského v krkonošské tundře: výzvy a možnosti managementu

Mgr. Viera Horáková, Mgr. Stanislav Březina, Ph.D.
Správa Krkonošského národního parku

Všivec krkonošský pravý (*Pedicularis sudetica subsp. sudetica*) je glaciální relikt a endemický taxon českých a polských Krkonoš. Patří mezi kriticky ohrožené druhy a zároveň je prioritním předmětem ochrany evropsky významné lokality Krkonoše. Jeho výskyt a stav populací jsou proto důležitým tématem ochrany krkonošské arkto-alpínské tundry.

Příspěvek shrnuje poznatky o historickém rozšíření druhu a změnách početnosti jeho populací na základě herbářových dokladů, dřívějších revizí lokalit a dlouhodobého monitoringu. Od roku 2004 probíhá na české straně Krkonoš pravidelné sledování vitality a početnosti druhu na trvalých výzkumných plochách. Výsledky monitoringu ukazují ve většině sledovaných ploch nepříznivý vývoj, projevující se poklesem počtu rostlin a změnami jejich růstových a reprodukčních charakteristik. Mezi zaznamenané změny stanovišť patří zejména akumulace stařiny, sukcese konkurenčně zdatnějších druhů a vysychání mechového patra v teplých letech. Porovnání historických údajů s výsledky novějších mapování zároveň dokládá výrazný pokles celkového počtu zaznamenaných rostlin.

Ohrožení druhu je spojeno s proměnami půdních, klimatických, hydrologických a vegetačních poměrů. Významnou roli mohou hrát prodlužující se období sucha, změny v rozložení srážek, přirozené geomorfologické procesy, okus zvěří a lokálně také turistické aktivity. Příspěvek představuje možné směry aktivního managementu, zejména obnovu vodního režimu, odstraňování stařiny a ochranu rostlin před okusem. Pozornost je věnována potřebě vytipovat vhodné lokality pro případné zásahy ve východní i západní části Krkonoš a opřít návrh opatření o dlouhodobé výsledky monitoringu a znalost ekologických nároků druhu.

Lišejníky českých hor: proměny, ohrožení a ochrana

Mgr. Jiří Malíček, Ph.D.
Botanický ústav AV ČR, v. v. i., Průhonice

Příspěvek se zaměřuje na dvě aktuální témata spojená s proměnami společenstev lišejníků v českých horách: 1) dlouhodobý ústup lišejníkové tundry a 2) současné ohrožení některých skupin lesních lišejníků. Historické prameny a herbářové doklady ukazují, že lišejníková tundra na vrcholcích českých hor postupně ustupuje již déle než sto let. V relativně dobrém stavu se zachovala především na vrcholu Sněžky, zatímco například v Hrubém Jeseníku již zcela vymizela. Ani další vývoj není příznivý a lze očekávat pokračující tlak zejména v souvislosti s klimatickými změnami a eutrofizací.

Situace horských lesních lišejníků je v současnosti obecně příznivější. Výraznou výjimku však

představují vlhkomilné druhy se suboceanickým rozšířením, u nichž je v posledních letech patrný postupný ústup. Pravděpodobnou příčinou jsou především dlouhé periody sucha, které stále častěji zasahují i horské oblasti. Tato ekologicky vyhraněná skupina, zahrnující několik desítek druhů, tak čelí rostoucímu klimatickému tlaku, jehož dopady lze vhodným managementem stanovišť zmírnit pouze částečně. Příspěvek shrne dostupné doklady těchto změn a nastíní možnosti ochrany nejvíce ohrožených druhů a stanovišť.

Jak na pestré louky a pastviny v Beskydech?

Ing. Vojtěch Bajer
ČSOP Salamandr

Beskydské louky a pastviny jsou moravsko-slezský Orient. Nejsou jen nejvíc na východě Česka, ale navazují i na tradice z Balkánu. Proto jsou v lecčems jiné. Co tyto horské louky nejvíc ovlivnilo a jak je předat dál pestré? Co je možné pro ně ještě udělat kromě pastvy ovcí a sečení? To máte: mozaiky, vertikutaci, smíšenou pastvu, dosadby rostlin… A taky vlastníky, úřady, vědce, sponzory… Jak to všechno v podmínkách jednoho pozemkového spolku (ne)funguje dohromady?

Péče o sekundární bezlesí v Krkonošském národním parku – zkušenosti z obnovy, dlouhodobého managementu a využití regionálního osiva

Mgr. Andrea Svobodová, Ing. Marie Straková, Ph.D.
Správa Krkonošského národního parku; Agrostis Trávníky, s. r. o.

Sekundární bezlesí představuje významnou součást přírodního i kulturního dědictví Krkonošského národního parku. Druhově bohaté louky a další nelesní biotopy však vznikly a dlouhodobě se udržují díky pravidelnému hospodaření člověka. Omezení nebo ukončení tradiční péče proto na mnoha lokalitách vedlo k degradaci porostů, úbytku druhové rozmanitosti, šíření expanzivních a invazních druhů a postupnému zarůstání.

Přednáška představí zkušenosti Správy KRNAP s obnovou a dlouhodobou péčí o sekundární bezlesí získané během více než 15 let realizace péče, především v rámci projektů LIFE CORCONTICA, Obnovný management krkonošských luk a navazujícího projektu Management sekundárního bezlesí KRNAP. Na konkrétních příkladech budou představeny různé přístupy k obnově degradovaných lučních porostů, využití seče, pastvy a dalších managementových zásahů i hledání vhodné intenzity a načasování péče podle stavu a přírodních hodnot jednotlivých lokalit. Jaký vliv mají jednotlivá opatření na luční porosty nám ukážou výsledky dlouhodobého monitoringu na vybraných krkonošských loukách.

Důležitou součástí péče je také spolupráce s vlastníky a hospodáři a hledání managementu,

který bude biologicky vhodný a zároveň dlouhodobě prakticky a ekonomicky udržitelný.

Dosavadní zkušenosti ukazují, že jednorázový obnovní zásah obvykle nestačí a rozhodující je zajištění následného hospodaření a jeho průběžné přizpůsobování vývoji vegetace.

Samostatná část přednášky bude věnována obnově vegetace na narušených plochách. Na území KRNAP se již více než deset let řeší složení travních směsí používaných při zatravňování bývalé orné půdy, ploch v okolí stavebních záměrů nebo sjezdovek. Ve spolupráci se semenářskou firmou byly vyvinuty druhově obohacené směsi umožňující další spontánní vývoj porostu a jeho postupné obohacování místními druhy například prostřednictvím zeleného sena, regionálního osiva nebo půdní semenné banky.

Na tento přístup navazuje sběr regionálního osiva vybraných lučních druhů přímo v Krkonoších a zakládání matečných porostů. V areálu Správy KRNAP ve Vrchlabí byla založena matečnice krkonošských lučních rostlin, jejímž cílem je ověřit možnosti ex situ pěstování vybraných druhů a vytvořit dlouhodobý zdroj regionálního osiva pro obnovu a druhové obohacování lučních porostů.

Přednáška tak propojí zkušenosti s klasickým managementem horských luk s novějšími přístupy využívajícími regionální osivo a cílenou obnovu vegetace a ukáže postupný posun od řešení jednotlivých lokalit k systematickému plánování péče o sekundární bezlesí na úrovni celého Krkonošského národního parku.

Velké šelmy v EVL Beskydy – aktuální stav populací a jejich prostředí

Ing. Václav Tomášek
Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Regionální pracoviště Moravskoslezské

V poslední dekádě dochází k výrazným změnám početnosti velkých šelem v celých Karpatech. V Beskydech dlouhodobě sledujeme populace rysa ostrovida, vlka obecného a medvěda hnědého, pro které byla před 20 lety vyhlášena Evropsky významná lokalita Beskydy. Z hlediska ochrany velkých šelem v EVL Beskydy je zásadní sledovat jak příznivý stav jednotlivých druhů, tak stav jejich prostředí. Za hlavní indikátory stavu prostředí můžeme považovat konektivitu krajiny, její úživnost a množství změn (disturbancí), ke kterým v krajině dochází. Příspěvek má za cíl shrnout stávající poznatky o ekologii velkých šelem v Beskydech a nastínit možný vývoj jednotlivých druhů v dalším desetiletí. Představeny budou také managementové nástroje ochrany přírody, které mají zlepšit stav habitatů velkých šelem u nás.

Co způsobuje úbytek ptactva alpínského pásma

prof. Ing. Stanislav Bureš, CSc.
Výzkumný ústav vysokohorské biologie, Univerzita Žilina, Slovensko

Pokles početnosti u druhů pěvců specializovaných na hnízdění nad horní hranicí lesa je neočekávaně rychlý. Jsou tři hlavní příčiny působící velkoplošně, ke kterým přispěl významně svou činností člověk: 1) změna chemismu půdy, 2) změna klimatu směrem k oteplování a suchu, 3) změna vegetace opuštěním od tradičních způsobů hospodaření.

Od průmyslové revoluce po dvě století rostlo zatížení prostředí cizorodými látkami. V roce 1993 došlo u nás k odstranění prašných částic z průmyslu (včetně vápníku, který snižoval kyselost dešťů), avšak k odsíření došlo až v roce 1998. Zvláště návětrné strany hor tak byly po dalších 5 let vystaveny depozicím síry. I to přispělo k tomu, že dnes mají půdy horských luk nedostatek bází (Ca a Mg), vysoký obsah toxických kovů (Pb a Cd) a jsou dotovány současným vysokým spadem dusíku (2 × více než snesou). To urychluje změny vegetace a při rychlém vyplavování bází dochází k destrukci těchto ekosystémů.

Výrazné oteplení, které je na horách vyšší než v nížinách, nedostatek sněhu, častá jarní sucha a přívalové srážky přispívají s výše popsaným faktorem ke změně vegetace směrem ke krátko stébelnatým travám vytvářejícím drn, zarůstání borůvkami a k mizení horské květeny. Tím se snižuje potravní nabídka pro ptáky (za sucha je mortalita vajec, larev i kukel v zemi se vyvíjejícího hmyzu vyšší a dospělcům omezuje líhnutí suchá půda) a klesá početnost i druhová bohatost ulitnatých plžů (na Pradědu snížení početnosti asi na 1/5 za 30 let), kteří jsou hlavním zdrojem Ca pro vytvoření vaječné skořápky a kostry mláďat.

Negativně často působí i upouštění od tradičních forem hospodaření, např. pastvy. Většina horských druhů pěvců vyžaduje k získání potravy kratší trávu, vlhčí jaro, a proto také hnízdí časně, kdy obvykle býval dostatek bezobratlých s vysokou dostupností.

Ostatní faktory, třeba turismus, výstavba apod., mají obvykle lokální význam pro zachování populací horských druhů pěvců, avšak nebezpečím pro reprodukci ptáků jsou toulavé kočky poblíž chat a volně pobíhající psi.

Tetřívek obecný – perspektivy druhu v Krušných horách i v celé ČR

Mgr. Ondřej Volf
Česká společnost ornitologická

Příspěvek je věnován stavu silně ohroženého druhu – tetřívka obecného – v České republice. Popisuje vývoj početnosti jednotlivých subpopulací na území ČR, v okolních evropských zemích, jeho biotop i předpokládané příčiny ohrožení. Tento symbol horských oblastí v současnosti ustupuje z velké části svého středoevropského areálu, Českou republiku nevyjímaje. Tetřívek obecný patří u nás

mezi nejvíce ohrožené druhy ptáků. Bez realizace aktivní ochranářské péče je velmi pravděpodobné, že v horizontu několika desítek let vyhyne. Přednáška shrnuje dosavadní snahy o zlepšení biotopu a omezení ohrožujících faktorů tetřívka a představuje návrh záchranného programu pro tento druh v ČR.

Velký zelený bratr – jak počítáme lidi v Krkonoších a co z toho?

Ing. Michal Skalka
Správa Krkonošského národního parku, Odd. EVVO

Krkonošský národní park (KRNAP) patří mezi nejnavštěvovanější národní parky světa. Jak se počítají návštěvníci? Kolik lidí se v KRNAP pohybuje? Odkud jsou? Jak dlouho tady zůstávají? … a k čemu jsou nám tyto (drahé) znalosti dobré?

Přednáška představuje metodiku sběru dat pomocí SIM karet. I když nějaký mobilní telefon mají v České republice téměř všichni lidé starší 16 let, má tato metoda své limity, které jsou tím větší, čím menší je sledované území. Pro získání komplexních informací o návštěvnosti v území je nutné zdroje dat kombinovat s dalšími metodami.

Informace o pohybu SIM karet sebraná na území Krkonoš a KRNAP v období od 11/2024 do 8/2025 Analýza interpretuje jako chování návštěvníků – sleduje délku jejich pobytu, jejich chování, třídí je na návštěvníky (výletníky, turisty), dojíždějící, obyvatele, místní a tranzitující. Monitoruje zemi/kraj, odkud SIM karta se svým majitelem přicestovala. V Analýze jsme se pokusili o sledování tzv. křížových návštěv – vztahů mezi návštěvností jednotlivých turistických cílů (zda otevření alternativního cíle Stezka korunami stromů Krkonoše ovlivňuje návštěvnost vrcholu Sněžky pozitivně nebo negativně). To je však pravděpodobně příliš složitý problém, který nemá jednoduché řešení, a je otázkou, zda řešení vůbec má. Překvapivé výsledky přinesl monitoring průměrné denní návštěvnosti vrcholu Sněžky v jednotlivých měsících ve sledovaném období, kdy se ukázalo, že Sněžka má téměř stejnou návštěvnost v únoru jako v srpnu.

Výsledky: Analýzy lze shrnout do jednoduchých závěrů – návštěvnost Krkonoš i KRNAP stále mírně roste, doba jejich pobytu se zkracuje (a pravděpodobně zkracovat ještě bude). Cizinců, hlavně Poláků, Němců a Nizozemců se v Krkonoších pohybuje cca 1/5 z celkové návštěvnosti.

Závěry: Analýzy můžeme použít při plánování financování Správy KRNAP, údržby turistické infrastruktury, vydávání tiskovin v různých jazykových mutacích a kampaní, organizaci strážní služby atd. Svůj zvláštní význam mají při budování a udržování dobrých vztahů s místními komunitami.

Jevy overturismu v CHKO Jeseníky a NPR Králický Sněžník. Měkké formy managementu návštěvnosti

Mgr. Bára Švrlanská, Pavel Jurka
Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Regionální pracoviště Olomoucko

Příspěvek uvádí plán systémového přístupu k eliminaci dopadů overturismu v jádrovém území CHKO Jeseníky prostřednictvím měkkých forem managementu návštěvnosti. Klíčovým prvkem je vybudování Domu přírody Jeseníků jako centrálního vzdělávacího a logistického uzlu, rozvoj certifikované průvodcovské služby a zavedení mobilního digitálního průvodce. Součástí plánovaných opatření je modernizace terénního informačního systému, usměrňování toku turistů v území a propojení záchytných parkovišť s hromadnou dopravou. Informace o současně probíhající aplikaci prvků managementu návštěvnosti v NPR Králický Sněžník a RP Śnieżnik Kłodzki.

Hodnocení dopadů cestovního ruchu ve velkoplošných chráněných územích – zkušenosti z projektů RekreENVI a Zodpovědně do přírody

RNDr. Dušan Romportl, Ph.D., Mgr. Martin Erlebach, Ph.D.,
Vladimír Zýka, Barbora Lachová, Tomáš Janík
Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy; Přírodovědecká fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Stále rostoucí rekreační zátěž v chráněných území představuje v současnosti jednu z nejvýznamnějších výzev pro zachování biologické rozmanitosti a stability krajiny. Velkoplošná chráněná území a zejména národní parky hostí populace řady ohrožených druhů citlivých na antropogenní rušení. Narůstající intenzita cestovního ruchu, změny jeho forem a rozložení v čase s sebou přináší zásadní dopady na fungování celých ekosystémů.

Cílem příspěvku je jednak představit metodické postupy a vybrané výstupy projektu, který se zabýval hodnocením prostorových, environmentálních, sociálně-ekonomických a demografických dopadů cestovního ruchu v Krkonoších. Mezi hlavní výsledky a výstupy projektu, mezi něž patří kromě shrnující metodiky především sady specializovaných map a databází zachycující prostorové aspekty rekreace, její dopady na habitaty klíčových druhů a místní komunity, a výsledná syntetická typologie území z hlediska rekreačního využití.

Zároveň budou prezentovány cíle a postup řešení projektu „Zodpovědně do přírody", který v řadě ohledů na Krkonošský projekt navazuje a rozšiřuje jeho záběr o hodnocení a usměrňování overturismu ve všech národních parcích v ČR.

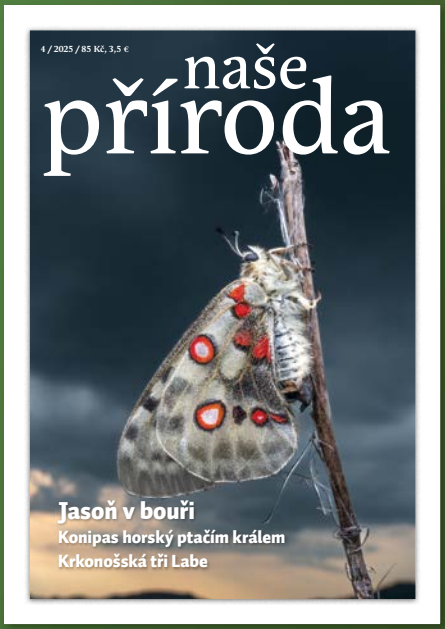
Navržené postupy poskytují klíčové nástroje pro efektivní management chráněných území, který musí vyvažovat potřeby cestovního ruchu s limity ekologické únosnosti naší nejcennější přírody.

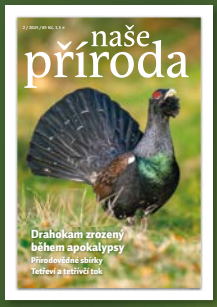
POZOR!

ČASOPIS NAŠE PŘÍRODA SEŽENETE

POUZE V PŘEDPLATNÉM!

Starší čísla časopisu Naše příroda si můžete objednat...

e-mailem: redakce@nasepriroda.cz
telefonem: +420 585 204 862

PŘEDPLATNÉ ZAJIŠŤUJE:
SEND Předplatné
send@send.cz, tel. 225 985 225, www.send.cz

Půlroční předplatné:	**270 Kč**
Roční předplatné:	**540 Kč**

Bližší informace o časopise najdete na www.naseprirodа.cz nebo na www.facebook.com/naseprirodа ►

Naše příroda

Naše příroda, z. s., je nezisková organizace vydávající stejnojmenný populárně naučný přírodovědný časopis se zaměřením na flóru, faunu a zajímavá místa České republiky i nejbližších států. Časopis vychází již devatenáctým rokem a jeho poselství spočívá nejen v naučném charakteru, čtenářům časopisu redakce připravuje zajímavá témata, která nenásilným způsobem formují osobní přístup ke vnímání přírody, uvědomění si její jedinečnosti a významu ochrany. Předností časopisu Naše příroda je široké spektrum čtenářů od mládeže školního věku po starší generace laické i odborné veřejnosti. V rámci environmentální výchovy a osvěty zahrnuje rovněž články s ekologickou tématikou a mediálně podporuje nejrůznější projekty. Více se můžete dozvědět na www.nasepriroda.cz.

10. 11. 2026
Olomouc

12. konference naše příroda

TÉMA:
Příroda našich hor

POŘADATEL

naše příroda

Datum a místo konání
10. listopadu 2026 / Central Park Flora

Odborný garant
Ing. Jan Moravec
Český svaz ochránců přírody

Pořadatel
Naše příroda, z. s., ve spolupráci
s Českým svazem ochránců přírody
Lazecká 297/51, 779 00 Olomouc
www.nasepriroda.cz
IČ 22663495

Programové zajištění
Mgr. Vendula Pávková
pavkova@nasepriroda.cz
+420 777 714 679

www.konferencepriroda.cz

Editor sborníku: Mgr. Vendula Pávková
Zpracoval: SOLEN, s. r. o., Olomouc, IČ 25553933
Grafická úprava a sazba: Lucie Šilberská
Datum vydání: listopad 2026

ISBN 978-80-7471-596-9

Foto na titulní straně: Miloš Šálek (Fotosoutěž Naše příroda).

PARTNEŘI AKCE

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY

Český svaz ochránců přírody

PODPORA PROJEKTU

12. konference Naše příroda je podpořena z dotace Olomouckého kraje.

Olomoucký kraj

12. konference Naše příroda je realizována ve spolupráci s AOPK ČR jako příspěvek k Roku chráněných krajinných oblastí:

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY

2026 Rok chráněných krajinných oblastí

Pod záštitou unesco Česká komise pro UNESCO

12. konference Naše příroda je realizována v rámci programu Českého svazu ochránců přírody „Ochrana biodiverzity“, který podporují

Český svaz ochránců přírody

LESY ČR

Ministerstvo životního prostředí

Nadace Ivana Dejmala pro ochranu přírody

Nadační fond VEOLIA

NET4GAS

HRDÝ PARTNER AKCE

flora

ČASOPIS NAŠE PŘÍRODA

HLEDÁ

NOVÉHO GENERÁLNÍHO PARTNERA

KONTAKTUJTE NÁS PROSÍM NA
REDAKCE@NASEPRIRODA.CZ

ZA VAŠI POMOC A PODPORU **DĚKUJEME!**